

Posudek vedoucího magisterské diplomové práce

Název práce: **Laténská keramika na Chrudimsku**

Autor: Bc. Miroslav Pleska

Studijní program: N7109 Archeologie

Studijní obor: Archeologie

Cílem práce M. Plesky bylo kritické zhodnocení laténského keramického fondu v okrese Chrudim a jeho vyhodnocení z hlediska typologického, chronologického a technologického. Technologickým aspektům laténské keramiky byla věnována největší pozornost. Výsledky studia keramiky z vybraných souborů byly porovnány s keramikou z oppida České Lhotice a zpracovanou A. Danielisovou a laténskou keramikou v horním Polabí zpracovanou T. Mangelem.

Právě práce T. Mangela se stala metodologickým základem především pro formální popis keramiky. Použití shodného formálního popisu umožnilo přímé srovnání výsledků mezi vybranými soubory východních Čech.

Výběr zpracovaného materiálu z Chrudimska je selektivní. Byly z něj vyloučeny na základě tzv. indexu komplexity málo početné sběrové soubory, v jejichž případě není kvantitativní vyhodnocení vlastností keramiky spolehlivé. Hranice četnosti „použitelného“ souboru zde byla stanovena kompromisně na 50 keramických jedinců. I tak do kategorie souborů vhodných pro vyhodnocení spadá pouze 10 % laténských lokalit. Ty ovšem představují 76 % laténské keramiky z celého Chrudimska, vyjma Slepotic a samozřejmě Českých Lhotic. Laténské sídliště na k. ú. Slepotic nebylo zahrnuto do vyhodnocení laténské keramiky především z důvodu rozsahu keramického souboru, který sám o sobě rozsahem odpovídá spíše formátu disertační práce a navíc byl a je dílčím způsobem zpracováván v jiných závěrečných pracích. Ze zpracování byly také vyloučeny soubory datované do stupně LT A, tedy vážících se na období, které je v mnoha směrech odlišné od mladších fází doby laténské.

Výsledkem je databáze obsahující 908 fragmentů keramiky, který byly jednotlivě charakterizovány a v případě typické keramiky kresebně dokumentovány. Vyhodnocení pracuje s celým souborem jako odrazem produkce laténské keramiky v celém regionu. Porovnání jakkoli stanovených dílčích celků v rámci regionu by bylo, vzhledem k charakteru pramenné základy, smysluprosté. Zároveň bylo nutné rezignovat na bližší chronologické rozčlenění jednotlivých souborů. Při kritické analýze není možné studované soubory datovat přesněji než v intervalu stupňů LT C – D1. Vyhodnocení nejprve sleduje výskyt základních formálních a technologických vlastností, a pak přistupuje ke sledování zajímavých vazeb mezi formálními a technologickými znaky.

Porovnání s horním Polabím a Českými Lhoticemi ukázalo, že studovaný soubor nevybočuje z trendů produkce laténské keramiky ve východních Čechách a ukazuje, že i soubory s problematickou výpovědní hodnotou ukazují v úhrnu přinášející výsledky.

Zpracováním málo četných souborů založeným na revidovaném soupisu laténských lokalit z regionu práce představuje důležité doplnění znalostí o laténské keramice ve východních Čechách. K jejím kladům patří přehledná struktura podepřená autorovou schopností jasně formulovat myšlenky a uvažovat kriticky a precizně provedená kresebná dokumentace artefaktů.

Práce má bohužel i některé nedostatky dané především časovou tísní při jejím dokončování:

1) Převzatý deskripční kód popisuje variabilitu laténské keramiky na horním Polabí a nebyl adaptován na variabilitu laténské keramiky na Chrudimsku. Jedná se ovšem pouze o chybu formální, neboť neovlivňuje vyhodnocení keramiky.

2) Součástí vyhodnocovaného souboru se stal omylem i menší sběrový soubor z Českých Lhotic uložený v Muzeu východních Čech.

3) Základní databáze a katalog keramiky by měl obsahovat všechnu dostupnou keramiku, tedy i těch 24 % keramiky pocházející ze souborů čítajících méně než 50 jedinců. Přestože nejsou tyto soubory zařazeny do kvantitativního vyhodnocení, měly by být zahrnuty do základního zpracování pramenné základny.

4) Některé analýzy by přinesly jasněji interpretovatelné výsledky, pokud by byla vhodně redukována variabilita v rámci daných proměnných. Např. zajímavá je vazba mezi použitým materiálem a funkčním typem nádoby (kap. 8.2.2). V grafickém vyjádření výsledků je ovšem ponechaná plná formální variabilita nádob (včetně typů zastoupených pouze několika kusy) bez sdružení do základních typů, což výsledky značně zneřehledňuje.

Přes tyto nedostatky lze práci rozhodně doporučit k obhajobě.

V Hradci Králové dne 28. 5. 2015

Richard Thér